

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА
ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

Освітня програма Професійна освіта. Цифрові технології

Спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Спеціалізація 015.39 Цифрові технології

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 01 від 28.08.2023 р.

Івано-Франківськ – 2023 рік

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теорія і методика професійної освіти
Викладач	д.пед.наук, проф. Стинська Вікторія Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380956827858
E-mail викладача	viktorii.stynska@pnu.edu.ua
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 60 год.
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Середа 14.00 – 15.00

2. Анотація до навчальної дисципліни

Вивчення курсу «Теорія і методика професійної освіти» відбувається шляхом обговорення, рефлексії, осмислення студентами власного життєвого досвіду, професійних уявлень, вироблення власного бачення, поглядів стосовно педагогічної взаємодії з молодістю, набуття відповідних умінь та навичок.

Зміст дисципліни включає питання: 1) професійна освіта України; 2) глобалізаційні проблеми професійної освіти; 3) вимоги сучасного ринку праці й професійна мобільність педагога; 4) загальні засади професійної освіти; 5) виникнення, становлення та розвиток професійної освіти в Україні; 6) дидактика професійної освіти в Україні; 7) особистість викладача у системі професійної освіти. Це відповідає двом змістовим модулям дисципліни, і її базові блоки створюють єдину модульну систему.

Практично-семінарські заняття орієнтовані на самостійну підготовку студентами проектів, творчих робіт, ситуаційних вправ, їхнього представлення та обговорення у групі, аналіз педагогічних ситуацій, фрагментів навчально-виховного процесу з позиції теоретичних ідей, концепцій, власних педагогічних поглядів, організацію мікровикладання студентів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета курсу: забезпечити засвоєння студентами наукових уявлень про основні закономірності, періоди і тенденції у розвитку вищої професійної освіти в Україні та українському зарубіжжі; науковими засадами, метою, завданнями і принципами вищої професійної освіти, особливостями педагогічного процесу у вищій професійній школі.

Завдання:

– виявити умови та шляхи розбудови національної системи освіти в Українській державі та її проблеми і на цій основі сприяти виробленню власної професійно-педагогічної позиції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- концептуальні засади функціонування професійної освіти;
- актуальні проблеми професійної освіти;
- принципи, методи, форми організації навчання у професійних закладах освіти;
- методи педагогічних досліджень із проблем професійної підготовки фахівців;

уміти:

– самостійно оволодівати знаннями із навчального курсу на основі аналізу базової та додаткової літератури;

- володіти основами законодавчих документів, що визначають головні аспекти практики

професійної освіти;

- вільно оперувати категоріальним апаратом курсу;
- визначати положення педагогічної теорії та практики навчання і виховання у професійній школі України, які сприяють розвитку педагогічного мислення, підвищенню педагогічної культури, зростанню професійної майстерності майбутнього фахівця;
- здійснювати науково-пошукову педагогічну діяльність.

4. Компетентності

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 1. Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.
- СК 4. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.
- СК 6. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.
- СК 9. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.
- СК 10. Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

5. Програмні результати навчання

- ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення.
- ПР 08. Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.
- ПР 13. Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.
- ПР 25. Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	26 год.
Практичні заняття	18 год.
Лабораторні заняття	16 год.
самостійна робота	120 год.

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
I	015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)	II	Нормативний

Тематика курсу

Тема	Лекції	Практичні	Лабораторні	Самостійна робота

<p>Тема 1. Загальні засади професійної освіти України. Розвиток професійної освіти як системи. Взаємозв'язок професійної освіти з іншими науками про людину. Державно-законодавчі та концептуальні документи розвитку професійної освіти. Теоретико-методологічні основи розвитку професійної освіти. Стандартизація та моніторинг у професійній освіті.</p>	2	2		15
<p>Тема 2. Організація роботи закладу вищої освіти. Особливості організації роботи освітніх та наукових інституцій Організаційна структура закладу вищої освіти. Освітні процеси в закладі вищої освіти. Наукова діяльність та дослідницька робота. Управління змінами та стратегічне планування.</p>	2	2		15
<p>Тема 3. Історія розвитку професійної освіти та її окремих галузей у системі неперервної освіти Короткі відомості про становлення системи професійної освіти. Формування та розвиток професійної освіти кінця ХХ – початку ХХІ ст.</p>	2	2		15
<p>Тема 4. Неперервна освіта як світова тенденція Неперервна освіта: спрямованість на особистість. Освіта дорослих. Освітні парадигми в умовах сучасних цивілізаційних змін.</p>	2	2		15
<p>Тема 5. Розвиток професійної освіти в Україні в контексті глобалізації, інтеграції і демократизації, інформатизації і технологізації Тенденції розвитку освіти у світі і Україні. Процес глобалізації як конвергенція принципових засад освітньої політики. Державна політика у сфері інформатизації професійної освіти. Технологізація вищої професійної освіти як показник її якості. Розвиток цифрових освітніх платформ у професійній освіті.</p>	2	2		12
<p>Тема 6-8. Дидактика професійної освіти Закономірності і принципи професійної освіти. Методи і форми професійної освіти. Методика проведення основних видів навчальних занять у закладі вищої освіти. Організація і методика виконання індивідуальних занять здобувачами вищої освіти. Організація самостійної роботи студентів. Методика проведення контролю знань здобувачів вищої освіти. Методична робота у навчальному закладі.</p>	8	2	6	12

<p>Тема 9-10. Інноваційні процеси у професійній освіті Інноваційні підходи та методи в професійній освіті. Дидактичні основи застосування комп'ютерних та інших педагогічних технологій. Дистанційне навчання в системі професійної освіти.</p>	4	2	6	12
<p>Тема 11-12. Світові тенденції розвитку професійної освіти Сучасний стан професійної освіти у світі. Головні світові тенденції розвитку професійної освіти А. Діджиталізація та технологічний розвиток у професійній освіті В. Гнучкі форми та методи навчання С. Впровадження концепції позитивного навчання D. Міжнародна та міжкультурна співпраця в професійній освіті Е. Інклюзивна професійна освіта та рівні можливості Найкращі практики та інновації в професійній освіті. Вплив світових тенденцій на професійну освіту в Україні.</p>	4	2	6	12
<p>Тема 13. Теорія та практика управління професійними навчальними закладами Основні поняття та підходи до управління освітніми закладами. Теоретичні моделі управління професійною освітою. Організаційна структура та функції професійних навчальних закладів. Інновації в управлінні професійною освітою: А. Стратегічне планування та розвиток навчальних програм. В. Управління ресурсами та фінансами в інноваційних проектах. С. Роль керівництва та лідерства в успішному впровадженні інновацій. D. Моніторинг та оцінка інноваційних змін у професійній освіті.</p>	2	2		12
<p>Загалом</p>	26	18	16	120
<p>7. Система оцінювання навчальної дисципліни</p>				

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Рейтинговий показник</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка у національній шкалі</th> </tr> <tr> <th>Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика</th> <th>Залік</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>A (відмінно)</td> <td>Відмінно</td> <td rowspan="5">Зараховано</td> </tr> <tr> <td>82-89</td> <td>B (добре)</td> <td rowspan="2">Добре</td> </tr> <tr> <td>75-81</td> <td>C (добре)</td> </tr> <tr> <td>64-74</td> <td>D (задовільно)</td> <td rowspan="2">Задовільно</td> </tr> <tr> <td>60-63</td> <td>E (задовільно)</td> </tr> <tr> <td>35-59</td> <td>FX (незадовільно) з можливістю повторного складання</td> <td rowspan="2">Незадовільно</td> <td rowspan="2">Незараховано</td> </tr> <tr> <td>1-34</td> <td>F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням</td> </tr> </tbody> </table>			Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі		Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика	Залік	90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано	82-89	B (добре)	Добре	75-81	C (добре)	64-74	D (задовільно)	Задовільно	60-63	E (задовільно)	35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано	1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням
	Рейтинговий показник	Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі																										
Екзамен, диф.залік, курс роб.(проект), практика			Залік																										
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано																										
82-89	B (добре)	Добре																											
75-81	C (добре)																												
64-74	D (задовільно)	Задовільно																											
60-63	E (задовільно)																												
35-59	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано																										
1-34	F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням																												
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проєктних робіт. Терміни написання: денна форма – на парі, заочна форма – за 10 днів до сесії.																												
Семінарські заняття	50 балів																												
Умови допуску до підсумкового контролю	Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 балів впродовж семінарських занять (письмові роботи, усні відповіді)																												
Підсумковий контроль	Форма контролю: залік Форма здачі: тестовий контроль (50 балів)																												
Вимоги до письмових робіт	Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проєктних робіт. Терміни написання: денна форма – на парі, заочна форма – за 10 днів до сесії.																												
8. Політика навчальної дисципліни																													
Письмові роботи	Порядок та організація контролю знань студентів визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf .																												
Академічна доброчесність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і																												

Відвідування занять	<p>практичні заняття курсу.</p> <p>Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.</p> <p>Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11.2022 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf.</p>
<p>9. Рекомендована література</p> <p>БАЗОВА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: <i>навч.-метод. посіб.</i> / Стинська В.В., Прокопів Л.М., Нагачевська З.І., Савчук Б.П., Стражнікова І.В., Ковальчук В.М., Салига Н.М. [За заг. ред. В.Стинської, Л.Прокопів]. Івано-Франківськ, 2021. 430 с. 2. Зайченко І. В. Теорія і методика професійного навчання. 2-е вид., доповн. і переробл. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 580 с. 3. Курлянд З.Н., Осипова Т.Ю., Гурін Р.С. Теорія і методика професійної освіти: <i>навч. посіб.</i> Київ, 2012. 390 с. 4. Ничкало Н.Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: <i>монографія</i>. Київ, 2014. 125 с. 5. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 6. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text 7. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013. 8. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2015 р. № 266. URL: http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/101-perelik-galuzej-znan-i-spetsialnostej. 9. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26 грудня 2015 р. № 848-VIII. URL: http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/112-zakon-ukrayiny-pro-naukovu-i-naukovo 	

[tehnichnu-dijalnist.](#)

10. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України: редакція від 01.01.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>.
11. Сисоєва С.О., Соколова І.В. Теорія і практика вищої освіти: *навч. посіб.* Київ, 2016. 338 с.
12. Стинська В. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: *навч.-метод. посіб.* [Електронне видання]. Івано-Франківськ, 2021. 250 с.
13. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні: *навч. посіб. для магістрантів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»* / авт.-укл.: Т.О.Дороніна. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 250 с.
14. Теорія і практика вищої професійної освіти: *навч. посіб.* / Укл.: М. О. Давидюк. Вінниця, 2015. 94 с.
15. Теорія і практика професійного навчання дорослих у ПТНЗ і на виробництві: *монографія* / авт.кол.: Ничкало Н.Г., Аніщенко В.М. та ін. Київ: Педагогічна думка, 2010. 160 с.
16. Якість вищої освіти: теорія і практика: *навч.-метод. посіб.* / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В.Базелюк та ін.]; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 176 с.

ДОДАТКОВА:

17. Білий Л.Г. Особливості розвитку вищої професійної освіти в Україні та сучасні тенденції в управлінні освітою. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2012. № 1. С. 6–17.
18. Бурачек І.В., Кравчук К.М. Глобалізація вищої освіти та її наслідки для України. *Вісник ЖДТУ*. 2017. № 3. С. 50–53.
19. Ващенко А.П. Перспективи розвитку професійної освіти в Україні. *Соціум. Документ. Комунікація. Серія: Історичні науки*. 2018. Вип. 5. С. 273-282.
20. Грищук Ю.В. Визначення професійної освіти і навчання: сучасні акценти. *Педагогічний процес: теорія і практика*, 2014. Вип. 4. С. 16–22.
21. Данилова О. Перспективні напрямки розвитку системи професійно-технічної освіти в Україні. *Педагогічний альманах*. Херсон, 2015. С. 165–171.
22. Копілевич В. А. Напрями еволюції професійної освіти. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України* / редкол.: Д.О.Мельничук (відп. ред.) та ін. Київ, 2014. Вип.199, Ч.1. С. 167–175.
23. Копілевич В.А. Складові якості професійної вищої освіти. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України* / Редкол.: Мельничук Д.О. (відп. ред.) та ін. Київ, 2013. Вип. 192, Ч.1. С. 245–253.
24. Михаць С.О., Городиський Т.І. Вплив глобалізації на зміст освіти ХХІ століття як чинника економічного зростання. *Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського*. 2017. Вип. 19. С. 18–21.
25. Михайлюк Н.В. Значення «бакалавр» як одного з рівнів вищої освіти. URL: http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23093/1/Михайлюк_.pdf.
26. Ромашенко В. Основні етапи становлення та розвитку магістратури: від середньовіччя до сьогодення. *Молодь і ринок*. 2016. №2 (133). С. 60–64.
27. Силадій І. Розвиток освіти в контексті основних викликів глобалізації. *Вища освіта України*. 2016. № 4. С. 34–38.
28. Стинська В., Чепіль М., В., Прокопів Л. Кейс-метод – інновація у підготовці студентів магістратури у закладі вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2023. №4 (212). С.16-19.
29. Стинська В. Моделювання професійної діяльності майбутніх викладачів закладів вищої освіти. *Нові технології навчання*. 2020. Вип. 94. С. 321–326.

30. Стинська В. Роль науково-дослідницької діяльності у професійному становленні майбутніх викладачів ЗВО. *Матеріали міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційний потенціал сучасної освіти та науки»*. Київ, 2020. С. 240–242.
31. Стинська В. “Перевернута лекція” – інновація у методиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа українських Карпат*. 2022. № 27. С. 115 – 121.
32. Стинська В., Прокопів Л. Технології формування лідера у процесі професійної підготовки викладача ЗВО. *Освітні обрії*. 2021, № 1(52). С. 115–118.
33. Стинська В., Прокопів Л., Серман Л. «Soft skills» у практиці підготовки майбутніх викладачів закладу вищої освіти. *Гірська школа українських Карпат*. 2021. № 24. С. 100– 104.
34. Стинська В., Яцишин З., Кліщ І. Компетентнісний підхід у вищій професійній освіті України. *Науковий часопис НПУ імені М.П Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. 79. Том 2. С. 139–142.
35. Стинська В., Яцишин З., Янків О., Стинський В. Використання цифрових освітніх платформ у процесі підготовки майбутніх викладачів ЗВО. *Молодь і ринок*. 2021. №5-6 (191-192). С. 21–25.
36. Чаркіна Т. Глобалізація: соціально-культурний аспект. *VERSUS*. 2016. № 1. С. 36–41.
37. Prokopiv L., Stynska V. Optimization of cooperation between social work specialists and pedagogues of pre-school educational establishments. *Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Серія «Педагогіка». Дрогобич. 2019. Випуск 8/40. С. 116–130.
38. Stynska V., Kondur O. Strategies of professional preparation of the competitive specialist in the conditions of information environment. *Contemporary technologies in the educational process: monografia*. Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. P. 75–81.

Викладач:

доктор педагогічних наук,
професор кафедри педагогіки та освітнього
менеджменту ім. Б. Ступарика

Вікторія СТИНСЬКА

